

Beslutningsforslag nr. B 60. Fremsat den 7. december 1995 af udenrigsministeren (Helveg Petersen)

Forslag til folketingsbeslutning

om dansk deltagelse i en implementeringsstyrke for Fredsaftalen for Bosnien-Herzegovina

Folketinget meddeler sit samtykke til, at danske militære styrker stilles til rådighed for en multinational militær fredsstyrke som efter bemyndigelse fra FN's Sikkerhedsråd i henhold til FN-pagtens kapitel VII under NATO-kommando udsendes til implementering af Fredsaf-

talen for Bosnien-Herzegovina. Styrken vil udføre sine opgaver i henhold til Fredsaftalen for Bosnien-Herzegovina, der forventes underskrevet i Paris den 14. december 1995, som bemyndiget af FN's Sikkerhedsråd og i henhold til NATO-rådets beslutninger.

Bemærkninger til forslaget

I. Efter fire års konflikt og efter en intensiv international mæglingsindsats er parterne enedes om en Fredsaftale for Bosnien-Herzegovina. I aftalen, der forventes underskrevet i Paris den 14. december 1995, anmoder parterne om indsættelsen af en multinational militær styrke under NATO kommando og kontrol på mandat fra FN's Sikkerhedsråd under FN-pagtens kapitel VII. Denne styrke, forkortet IFOR, skal sikre overholdelse og gennemførelse af de militære sider af Fredsaftalen og dermed bidrage til at skabe den nødvendige stabilitet og sikkerhed i området.

Det fremgår af Fredsaftalen, at parterne i konfliktområdet accepterer og er indforstået med NATO-styrkens indsættelse og herunder denne styrkes ret til om nødvendigt at bruge magt.

II. Den NATO-ledede styrke vil blive indsat på baggrund af en resolution fra FN's Sikkerhedsråd, der under FN-pagtens kapitel VII vil bemyndige medlemsstater til at oprette en multinational implementeringsstyrke (IFOR) under entydige kommando- og kontrolforhold, og som er bemyndiget til at anvende alle nødvendige midler for at sikre efterlevelse af de militære sider af Fredsaftalen.

Implementeringsstyrken vil blive sammensat af tropper fra NATO-lande og ikke-NATO lande, herunder fra Rusland, Sverige, Finland, Tjekkiet, Polen, Ukraine og andre PFP-lande, samt fra flere muslimske lande. I første fase vil der primært være tale om indsættelse af tropper fra NATO-lande, herunder de FN-enheder ved UNPROFOR, der er i området, og som skal overgå til implementeringsstyrken. Den samlede styrke bliver på ca. 60.000 tropper.

At der bliver tale om en NATO-ledet multinational styrke sker bl.a. efter ønske fra FN, der hverken har ressourcer eller kapacitet til at lede og styre en operation af den størrelse og med de omfattende opgaver, som Fredsaftalen forudsiger.

Indsættelsen af IFOR kan ses som en fortsættelse og et resultat af PFP-samarbejdet. Det er i denne forbindelse af stor betydning, at såvel Rusland som en række PFP-lande deltager. Der er tale om et samarbejde mellem lande med forskellige forudsætninger og mellem militære enheder med forskellig baggrund og

tradition. Disse landes deltagelse i IFOR vil ikke blot have stor betydning for det videre praktiske samarbejde inden for PFP, men også styrke det politiske samarbejde mere generelt med disse lande. Det vil således have vidtrækkende perspektiver for den sikkerhedspolitiske udvikling i Europa.

NATOs militære øverstkommanderende i Europa (SACEUR), den amerikanske general Joulwan, vil have det overordnede militære ansvar for operationen. Styrkens operative chef vil være chefen for NATOs sydkommando, den amerikanske admiral Smith. Den nuværende chef for FN's fredsstyrker, den franske general Janvier, vil blive stedfortræder. General Janvier forudses i NATOs planlægning fortsat at have ansvar for de resterende FN-operationer i området (dvs. afviklingen af UNPROFOR samt i givet fald UNCRO og operationen i Makedonien, UNPREDEP, hvis ikke FN træffer andre dispositioner).

Implementeringsstyrken vil have entydige kommando- og kontrolforhold. Styrken udsendes i henhold til Fredsaftalen og FN-pagten med beføjelser til om nødvendigt at håndhæve Fredsaftalens militære forpligtelser. Styrken vil blive udstyret med den nødvendige udrustning til at kunne opfylde sit mandat, forsvare sig selv og opretholde fuld bevægelsesfrihed i området. Parterne har i Fredsaftalen erklæret deres samtykke til styrkens beføjelser til magtanvendelse. Styrkens magtbeføjelser forudses alene om nødvendigt udnyttet i tilfælde af lokal manglende efterlevelse af Fredsaftalens forpligtelser og bestemmelser.

Alle deltagende lande vil operere under de af NATO-rådet godkendte »rules of engagement« (regler for magtanvendelse, ROE) i overensstemmelse med Fredsaftalens bestemmelser, Sikkerhedsrådets vedtagelse samt international ret. De grundlæggende ROE-principper indebærer, at enhederne har ret til selvforsvar, at magtanvendelse skal være militært nødvendig og sidste udvej, at det så vidt muligt skal ske efter forudgående varsel, skal være proportional og på lavest mulige niveau, samt at der er pligt til at identificere militære mål før våbenanvendelse, herunder at søge at undgå følgeskader på civile, og at gengældelsesaktioner ikke er tilladt.

NATOs operationsplan og herunder reglerne for

mulig magtanvendelse afspejler Fredsaftalens detaljerede bestemmelser og vil afspejle bemyndigelsen i Sikkerhedsrådets resolution.

Det er en del af planlægningsforudsætningen, at IFOR-styrken udsendes for en begrænset periode af op til 12 måneder. Herefter forventes resterende fredsovervågningsopgaver at skulle overgå til en traditionel observatørmission.

IFOR-styrkens hovedopgaver vil være at tilsløre, at parterne inden for de aftalte tidsgrænser trækker deres militære styrker tilbage fra de aftalte linier, at overdragelse af territorium finder sted som aftalt, at UNROFOR-styrken kan trækkes tilbage, samt, i det omfang det er muligt, at bistå til sikkerheden for de andre missioner i området, herunder fra OSCE og EU's observatørmission (ECMM), samt, for de civile og humanitære organisationers, primært UNHCR's, arbejde. IFOR-styrken forudses at skabe en sådan grad af sikkerhed i området, at den vil kunne trækkes ud efter 12 måneder.

Implementeringsstyrken baseres på en amerikansk, en britisk og en fransk division, hvortil styrkebidrag fra øvrige deltagerlande knyttes. Organisatorisk opdeles Bosnien-Herzegovina i tre sektioner. Den amerikanske division planlægges indsat i den nordøstlige del, den britiske division indsat i den vestlige del og den franske division i den sydøstlige del af Bosnien-Herzegovina.

Der vil blive oprettet tætte forbindelser mellem IFOR og den Højststående Repræsentant, der skal koordinere Fredsaftalens civile elementer.

III. Danmark har siden konflikten udbrud ydet en konsekvent og betydelig indsats både på det fredsbevarende, humanitære og diplomatiske område i det tidligere Jugoslavien. Danmark sendte EU-observatører til området allerede i 1991 og var blandt de første til at sende tropper til Kroatien, da FN's fredsbevarende operation i det tidligere Jugoslavien blev oprettet med sikkerhedsrådsresolution 743 af 21. februar 1992. Danmark har siden sendt fredsbevarende enheder til både Bosnien-Herzegovina og Makedonien.

Regeringen finder, at det er en naturlig fortsættelse af dette engagement, at Danmark yder et væsentligt bidrag til den implementeringsstyrke, der udsendes for at sikre den indgåede Fredsaftale.

Det er regeringens hensigt at bidrage til den NATO-ledede styrke med stabspersonel til NATOs kommandostrukturer, et brigadestabskompagni, et flystøtte element (TACP), nationale støtteelementer, herunder et forbindelseshold og en efterretningsgruppe samt en reduceret panserinfanteribataljon omfattende stab og stabskompagni, et panserinfanter-

rikompagni, en kampvognseskadron (fra NORDBAT 2) og et logistikkompagni. I alt godt 800 personer.

Det danske UNPROFOR-hovedkvarterkompagni i Sarajevo vil blive hjemtaget i takt med, at NATO-styrken sættes ind i Bosnien-Herzegovina og får etableret sine strukturer.

Det er planen, at det danske bidrag vil indgå i en fællesnordisk brigade, hvori også indgår en polsk infanteribataljon. I NATOs planlægning forudses den nordiske brigade at indgå under den amerikanske division. Samlet forventes brigaden at nå op på ca. 4.000 mand.

Det er lagt stor vægt på at give de danske tropper – og dermed også den nordiske brigade – bedst mulig beskyttelse. Brigaden er udover egne våben sikret mulighed for artilleristøtte fra den amerikanske division samt flystøtte fra NATO-fly.

IV. Regeringen vil rådføre sig med Det Udenrigspolitiske Nævn, forinden konkret beslutning om udsendelse bliver taget i henhold til nærværende Folketingsbeslutning.

V. Under henvisning til det anførte samt i henhold til Grundlovens § 19, stk. 2, hvorefter Kongen bortset fra forsvar mod væbnede angreb på riget eller danske styrker, ikke uden Folketingets samtykke kan anvende militære magtmidler mod nogen fremmed stat, anmodes Folketinget om at meddele sit samtykke til, at danske militære styrker stilles under NATO-kommando med henblik på at deltage i en multinational militær styrke til implementering af Fredsaftalen for Bosnien-Herzegovina, hvor mulighederne for at anvende militære magtmidler er til stede. Det lægges samtidigt til grund, at der er tale om udsendelse efter anmodning fra parterne om at bistå med at gennemføre Fredsaftalen og med deres eksplicitte indforståelse med de magtbeføjelser, der tillægges styrken.

Den samlede indsats i Bosnien vil betyde udsendelse af godt 800 mand samt materiel til en værdi af 800 mio. kr. Omkostningerne ved udsendelse i et år anslås til ca. 488 mio. kr., som afholdes indenfor forsvarsrammen.

Ud over styrkebidraget vil Danmark i lighed med øvrige NATO-lande skulle bidrage til finansieringen af de fællesudgifter, som er forbundet med operationen.

Regeringen finder i overensstemmelse med hidtidig dansk indsats i det tidligere Jugoslavien, at Danmark sammen med sine allierede i NATO også bør bidrage til at sikre, at der kan skabes grundlag for en stabil og varig fred i området.